

Lietuvos
socialinių
mokslų
centras

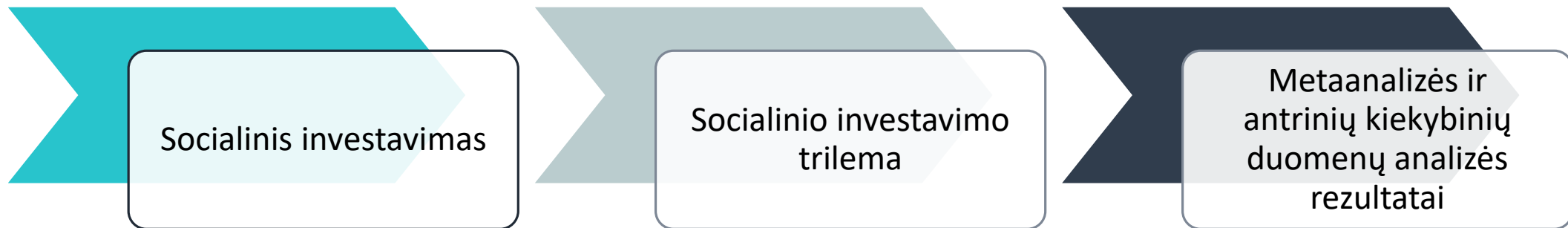
SOCIALINIO INVESTAVIMO STRATEGIJA COVID-19 PANDEMIJOS KONTEKSTE

Violeta Vilkoitytė

Lietuvos socialinių mokslų centro

Sociologijos institutas

TIKSLAS: aptarti socialinio investavimo politikos svarbą COVID-19 pandemijos kontekste.

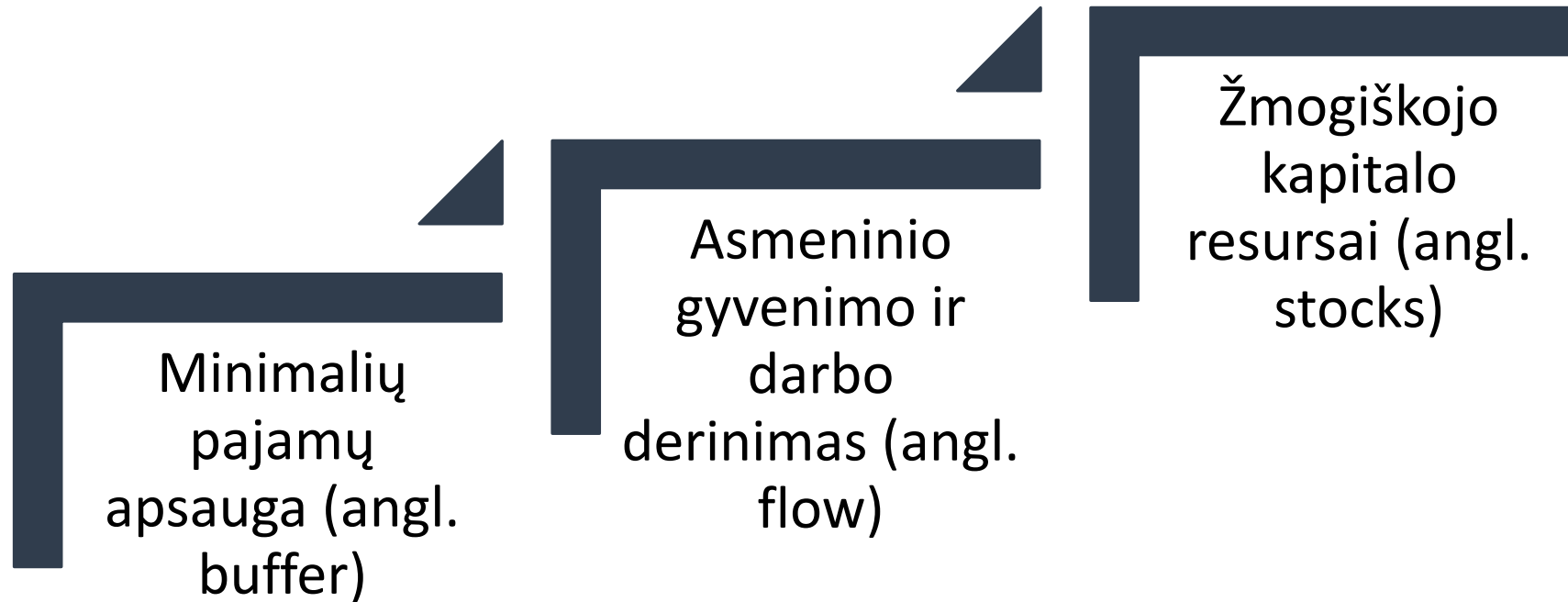

SOCIALINIO INVESTAVIMO PRIEIGA – duoti meškereę, ne žuvį

Socialinės investicijos
yra visa apimanti
strategija – plėtoti,
įdarbinti ir apsaugoti
žmogiškąjį kapitalą
užtikrinant gerovę viso
gyvenimo eigoje.

SOCIALINIO INVESTAVIMO TRILEMA

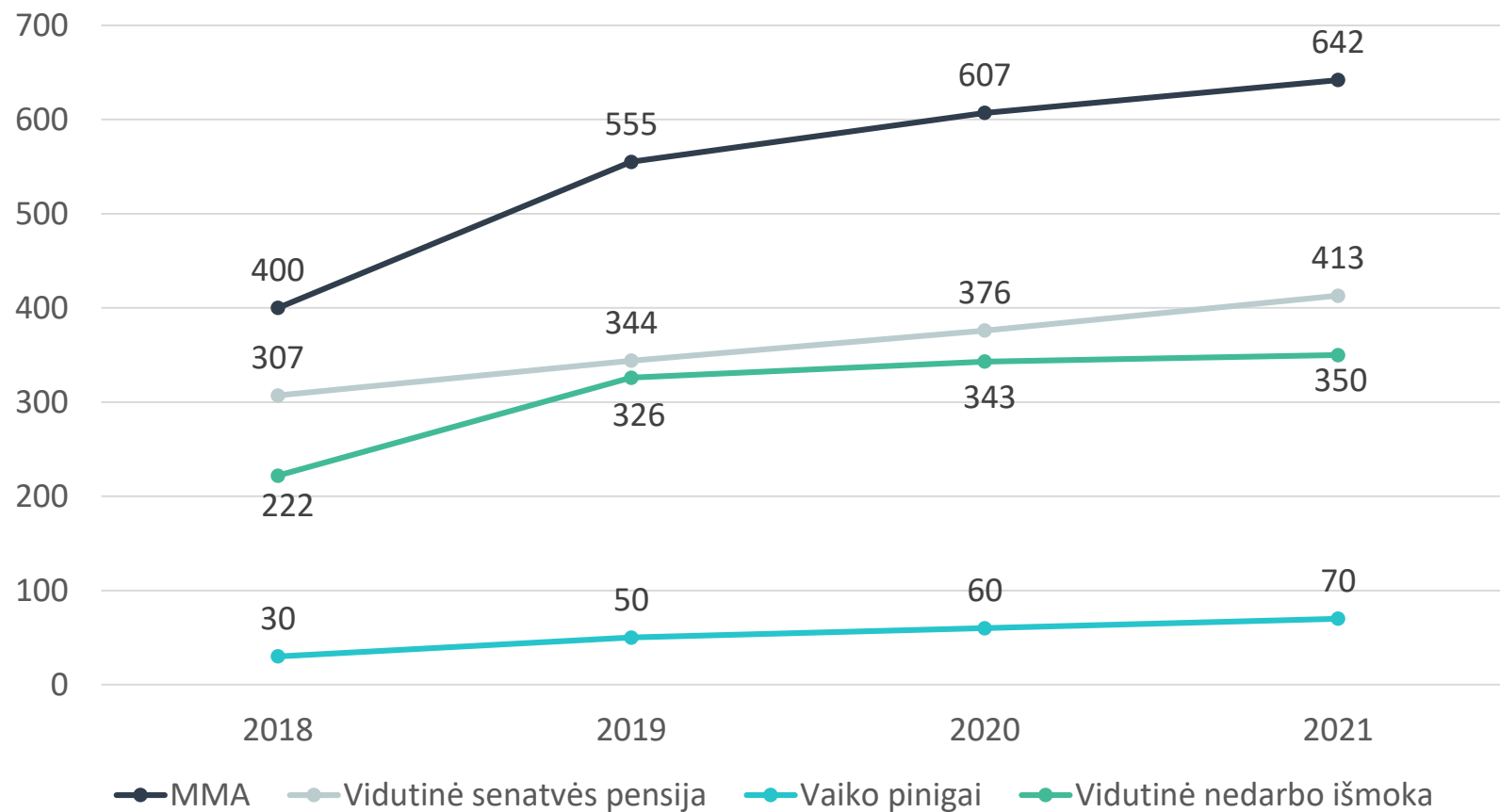

(Hemerijck, 2017)

MOKSLINIAI TYRIMAI

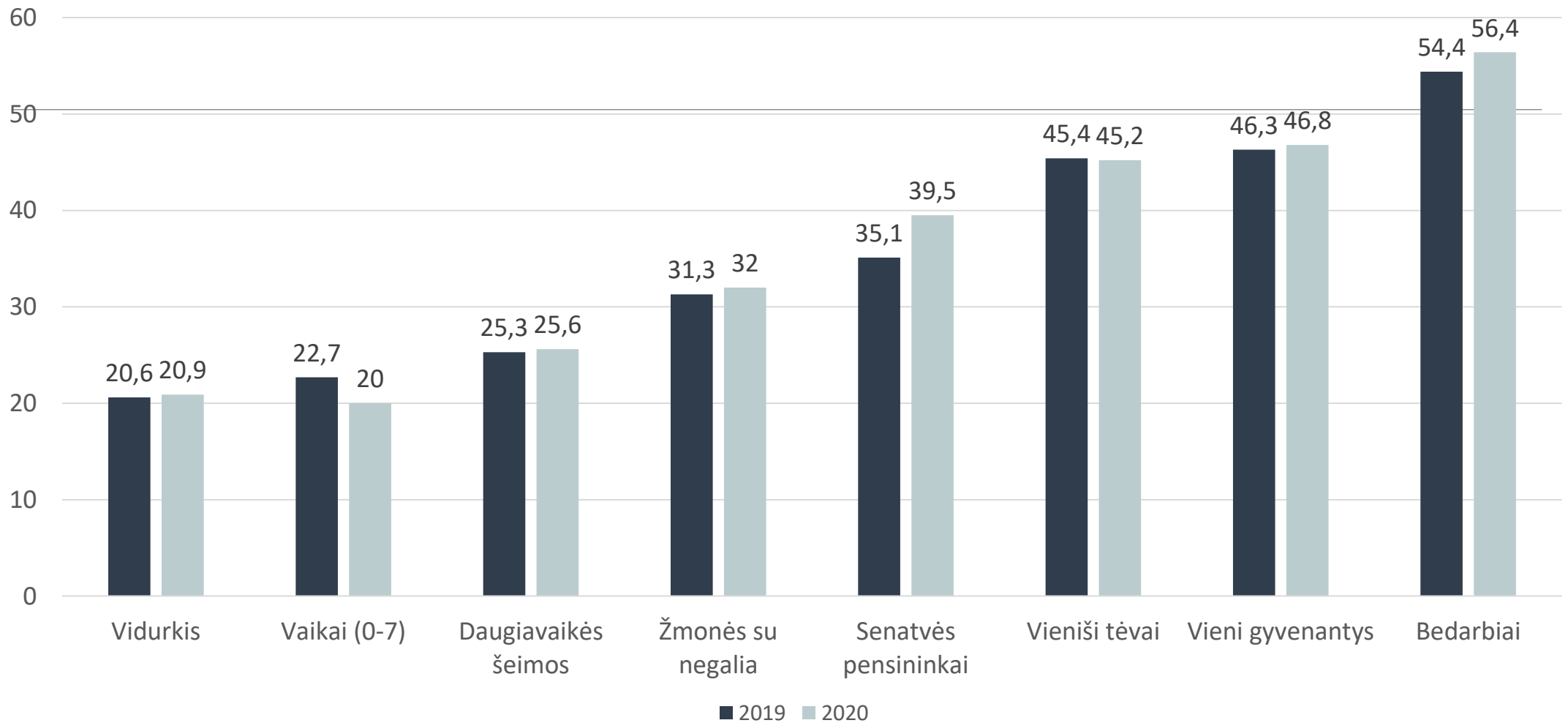
Pajamų apsauga	Asmeninio ir šeimos gyvenimo derinimas	Investicijos į žmogiškąjį kapitalą
„Buferio“ funkciją atlieka minimali mėnesinė alga, nedarbo bei šeimos išmokos, kritiškai svarbios yra prieigos sąlygos bei pajamų apsaugos trukmė (Hemerijck, 2017).	Šeimos ir darbo galimybių derinimas padeda individams siekti išsilavinimo ir darbo nemažinant gyvenimo galimybių (Kvist, 2014).	Aukštos kokybės vaikų priežiūra ir edukacija yra svarbiausia investicija į vaikus, daro didelę įtaką galimybei baigti studijas, susirasti darbą taip pat turi ilgalaikių teigiamų padarinių ekonomikai (Heckman, 2006;Burger, 2010;Havnes, Mogstad, 2011).
Vartojimą palaiko politikos priemonės, padedančios žmonėms susidoroti su prarastomis pajamomis dėl senėjimo amžiaus, šeimos pareigų ar ligos (Toots, Lauri, 2017).	leškant darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, „srautas“ atlieka tilto funkciją - kiekvienas sėkmingas perėjimas formuoja nuosekliai sėkmingus kitus etapus (Hemerijck, 2017).	Žmonės, turintys žemiausią išsilavinimą, uždirba mažiau ir dažnai dirba darbus, kuriems kyla didesnė automatizavimo ir kartu nedarbo rizika (Arntz, Gregory, Zierahn, 2016).
Krizių metu ypatingai svarbu užtikrinti pajamas grupėms, kurios atsiduria užribyje, pavyzdžiui, neoficialiai šešėlyje dirbantys asmenys (Kempf, Dutta, 2021).	Šeimos ir darbo derinimo priemonių dėka ilgalaikėje persikirstymo perspektyvoje gaunami teigiami rezultatai individo ir makro lygiu (Plavgo, Hemerijck, 2020).	Sveikata ir fizinis darbo jėgos pajėgumas glaudžiai susiję su produktyvumu, tai paskatino šiuolaikines gerovės valstybes kurti į sveikatą orientuotas intervencijas (Nolan, 2017).

Minimalių pajamų apsauga (angl. buffer)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

TAČIAU...

Pažeidžiamos grupės, patiriančios skurdą (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas, 2021

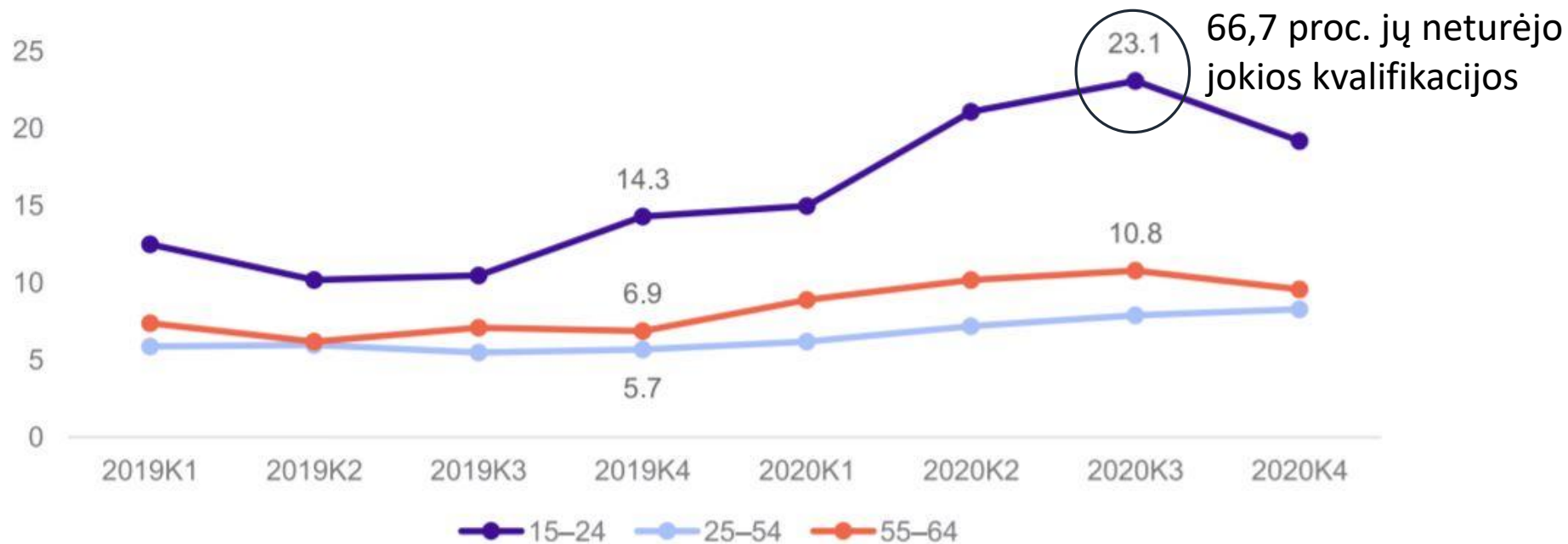
Asmeninio gyvenimo ir darbo derinimas (angl. flow)

- **Pandemija didina esamą lyčių nelygybę ir turi skaudžių socialinių ir ekonominių padarinių moterims bei mergaitėms (Guterres, 2020).**
- Lietuvoje tik 19 procentų vyrų skiria bent valandą vaiko ar pagyvenusio šeimos nario priežiūrai (EIGE, 2018).
- Nuotolinio darbo galimybė padeda išlikti darbo vietoje, tačiau pandemijos metu tai tampa dar vienu iššūkiu, nes moterys padidėjusį namų, vaikų ir pagyvenusių asmenų priežiūros krūvį turi derinti su įprastinėmis darbo valandomis.

Žmogiškojo kapitalo ugdymas prasideda vaikystėje

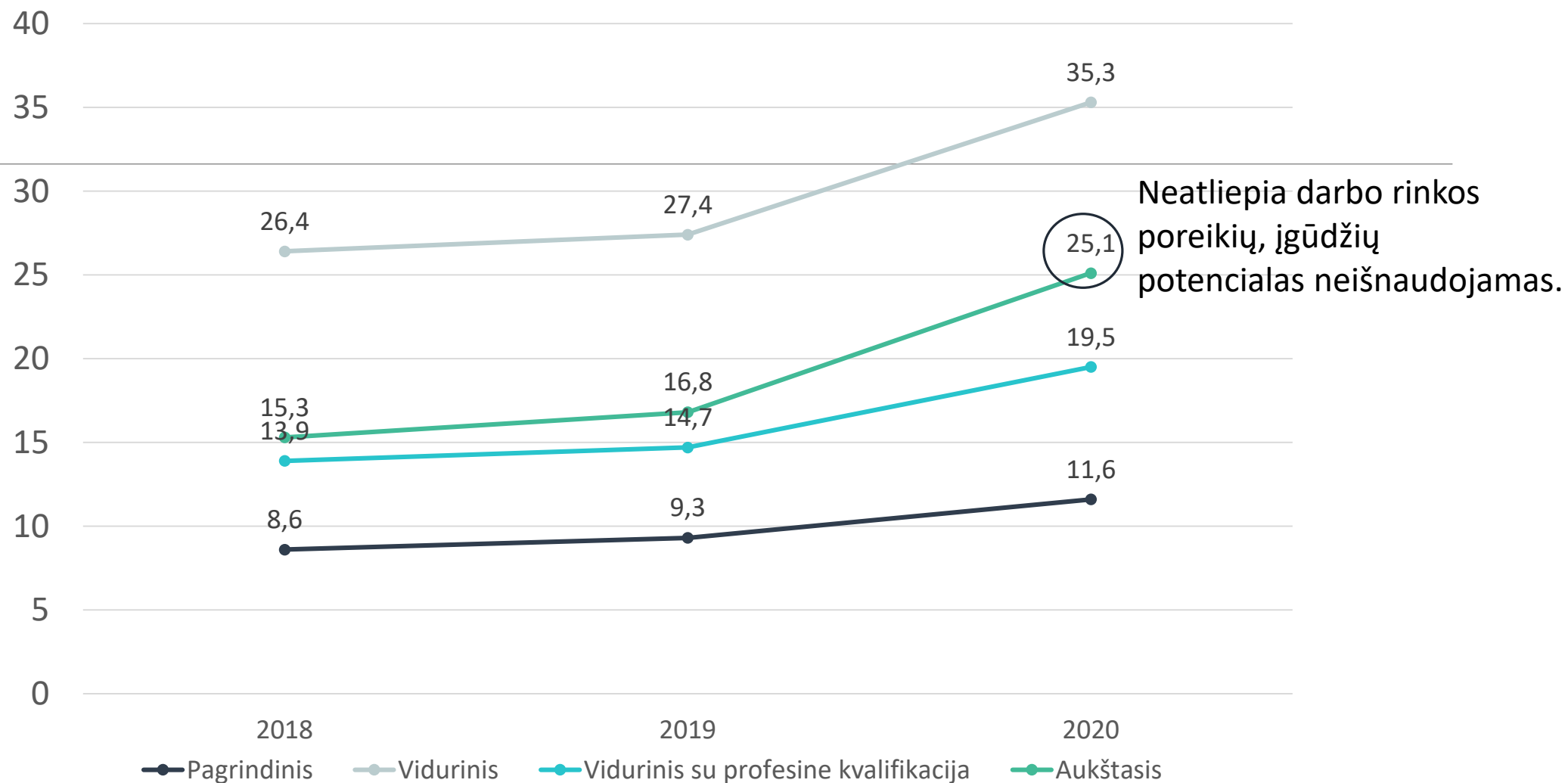
- Perėjimas prie nuotolinio mokymosi išryškino švietimo sistemos problemas, sustiprino socioekonominio statuso įtaką.
- Pastebima, kad suprastėjo mokinių, turinčių specialiųjų poreikių bei kurių šeimos patiria socialines rizikas, pasiekimai, jų motyvacija žemesnė, rečiau dalyvaujama nuotolinėse pamokose (Jusienė, R. et al, 2021).

Perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką

Nedarbo lygis pagal amžiaus grupes (proc.)

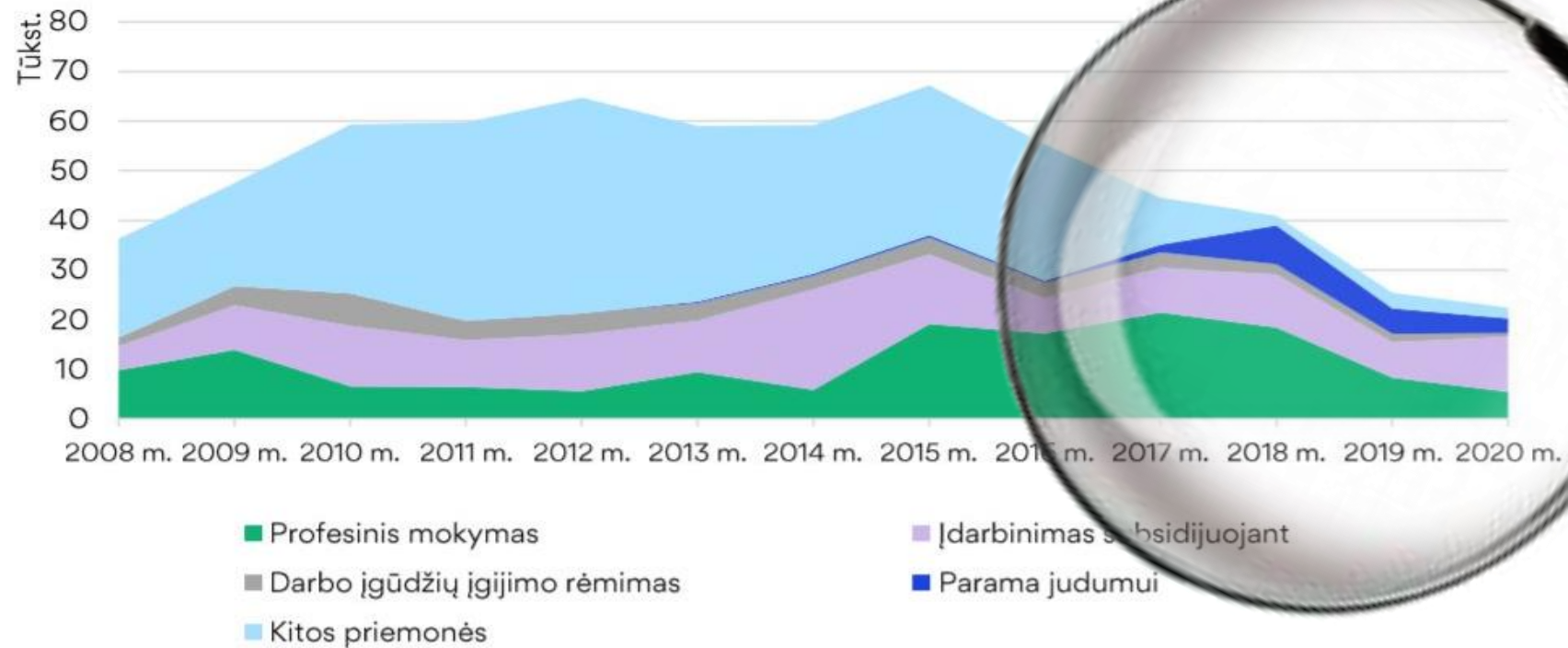
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Bedarbiai pagal išsilavinimą(proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kur dingo ADRP?

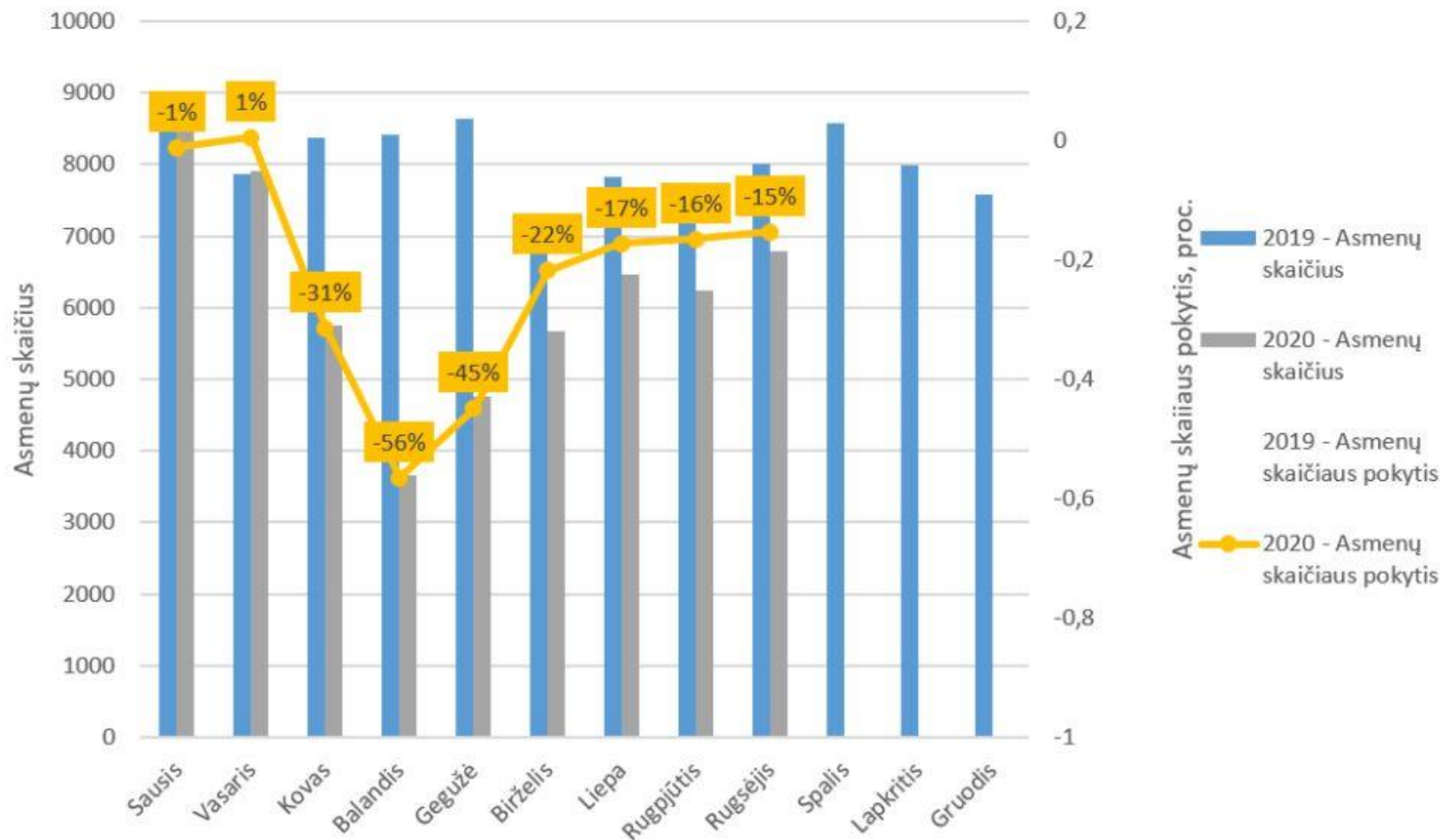

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių dalyvių dinamika (tūkst.)

Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Sveikata

- Pavyzdžiui, analizuojant mirštamumą dėl kraujotakos sistemos ligų 2019 m. ir 2020 m. kovo–spalio mėn., pastebimas 11 proc. mirštamumo padidėjimas pirmuoju ir 14 proc. vėlesniu karantino etapu.

Asmenų, kuriems buvo taikytas aktyvusis gydymas arba suteiktos rehabilitacijos paslaugos, skaičiaus pokytis 2019–2020 m.

Šaltinis: COVID-19 pandemijos įtaka žmogaus ir visuomenės sveikatai bei sveikatos apsaugos sistemos funkcionavimui: kraujotakos sistemos ligų atvejo analizė

VIETOJ IŠVADŲ

	BUFFER	FLOW	STOCK	
VAIKAI	Didesni vaiko pinigai, išplėsta papildomos išmokos gavėjų grupė, vienkartinė išmoka. Vaikų skurdas sumažėjo, bet beveik pusė vienišų tėvų patiria skurdą.	-	Nuotolinis mokymas sustiprino ir išryškino socioekonominio statuso įtaką mokinių galimybėms.	Sveikatos paslaugų teikimas sustabdytas arba apribotas, dalis pacientų laiku negavo reikiamo gydymo, galinčio sumažinti nepageidaujamų įvykių riziką.
JAUNIMAS	Didesnė MMA, galimybė nedarbo išmoką gauti dieninių studijų studentams, tačiau itin išaugo nedarbas.	Aukštas nedarbo lygis, sudėtinga integracija į darbo rinką, ypatingai žemo lygio išsilavinimo asmenims.	Aukštojo mokslo siekia tris kartus daugiau asmenų iš dideles pajamas turinčių namų ūkių.	
SUAUGĘ	Didesnė MMA bei nedarbo išmoka, išplėsta gavėjų grupė, bet bedarbių skurdo rizikos lygis padidėjo ir yra didžiausias tarp pažeidžiamų grupių.	Dėl nutraukto ugdymo moterys susiduria su darbo ir mažamečių vaikų priežiūros sunkumais.	Įgūdžių neatitikimas darbo rinkos poreikiams. Pandemijos metu mažėjo aktyvios darbo rinkos politikos priemonių apimtys.	
VYRESNIO AMŽIAUS	Didesnė senatvės draudimo pensija, bet skurdo rizikos lygis padidėjo.	-	Mokymosi visą gyvenimą lygio augimas. Tačiau vis dar mažai vyresnių asmenų dalyvauja mokymuose.	

Lietuvos
socialinių
mokslų
centras

SOCIALINIO INVESTAVIMO STRATEGIJA COVID-19 PANDEMIJOS KONTEKSTE

Violeta Vilkoitytė

Lietuvos socialinių mokslų centro

Sociologijos institutas

LITERATŪRA

- Arntz, M., Gregory, T., Zierahn, U. 2016. The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries: A Comparative Analysis. OECD Social, Employment and Migration Working Papers [interaktyvus], Version: 189. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net>
- Burger, K. 2010. How does early childhood care and education affect cognitive development? An international review of the effects of early interventions for children from different social backgrounds, Early Childhood Research Quarterly [interaktyvus], vol. 25, no. 2: 140–165. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/>
- Busemeyer, M.R., et al. 2018. The future of the social investment state: politics, policies, and outcomes, Journal of European Public Policy [interaktyvus], Vol. 25, no. 6, p. 801–809. Prieiga per internetą: <https://research.cbs.dk/>
- Davidavičius, G. et al. 2020. COVID-19 pandemijos įtaka žmogaus ir visuomenės sveikatai bei sveikatos apsaugos sistemos funkcionavimui: kraujotakos sistemos ligų atvejo analizė. Vilniaus Universitetas [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://lcs.lt/>
- Eige, 2018. „Neperleidžiamas tėvystės laikotarpis: ar Lietuva pasiruošusi pritaikyti Švedijos patirtį?“, instituto vyresniosios analitikės duomenys.
- Jusienė, R., et al. 2021. Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės ir galimybės ekosisteminiu požiūriu. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.fsf.vu.lt/dokumentai/>
- Garritzmann, J.L., et al. 2017. WoPSI - the world politics of social investment: an international research project to explain variance in social investment agendas and social investment reforms across countries and world regions, LIEPP working paper: 64, [interaktyvus]. Prieiga per internetą:
- Guterres, A., 2020. Put women and girls at the centre of efforts to recover from COVID-19— Statement by the UN Secretary-General António Guterres [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response>.

- Havnes, T. and Mogstad, M. 2011. No child left behind: Subsidized child care and children's long-run outcomes. American Economic Journal: Economic Policy [interaktyvus], vol. 3, no. 2: 97–129. Prieiga per internetą: <https://journals.sagepub.com>
- Heckman, J. 2006. Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children, Science [interaktyvus]. Vol. 312, no. 5782, p. 1900–1902. Prieiga per internetą: <https://journals.sagepub.com/>
- Hemerijck, A. 2017. The uses of social investment. Oxford: Oxford University Press
- Kempf, I., Dutta, P. 2021. Transformative social policies as an essential buffer during socio-economic crises, Sustainable Development [interaktyvus], Vol. 29, no.3, p. 517-527. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net>
- Kvist, J., 2014. A framework for social investment strategies: Integrating generational, life course and gender perspectives in the EU social investment strategy, Comparative European Politics [interaktyvus], p.1-19. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/>
- Lietuvos statistika, 2021. Gyventojai ir socialinė statistika [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>
- LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2020. Išmokos vaikams: kas nauja 2020 metais [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/ismokos-vaikams-kas-nauja-2020-metais>
- LR Švietimo mokslo ir sporto ministerija, 2020. Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas nuotoliniu būdu [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.smm.lt/web/lt/>
- Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas, 2021. Skurdas ir socialinė atskirtis 2021 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.smtinklas.lt/metine-skurdo-ir-socialines-atskirties-apzvalga/>
- Rakauskienė, O. G., Krinickienė, E., Servetkienė, V. 2020. Moterų ir vyrų pajamų atotrūkis Lietuvoje. Vilnius: Mykolo Romerio Universitetas [interaktyvus]. Prieiga per internetą:
- Plavgo, I. Hemerijck, A. 2020. The social investment litmus test: Family formation, employment and poverty, Journal of European Social Policy [interaktyvus], Vol. 31, no.3, p. 282-296. Prieiga per internetą: <https://journals.sagepub.com/>
- Strata, 2021. Lietuvos žmogiškojo kapitalo būklė [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://strata.gov.lt/images/tyrimai/2021-metaj/20210524-lietuvos-zmogiskojo-kapitalo-bukle-2021.pdf>
- Toots, A. and Lauri, T. 2017. Varieties of Social Investment Policies on Two Sides of the Baltic Sea: Explaining Routes to Endurance, Social Policy & administration [interaktyvus], Vol. 51, no.4, p. 550-576. Prieiga per internetą: <https://journals.sagepub.com/>
- Užimtumo tarnyba, 2020. Lietuvos užimtumo 2020 m. tendencijos ir ateities prognozės [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://uzt.lt/wp-content/uploads/2021/02/Lietuvos-u%C5%BEimtumo-2020-m.-tendencijos>